

Прочетете текста и го преразкажете подробно от името на неутрален разказвач.

ЧИСТИЯТ ПЪТ

Епизод из живота на Васил Левски

Иван Вазов

В комисията по откриването паметника на Левски в София, в която бях член, ставаше разговор върху великия проповедник на свободата. Понеже всичките членове от тази комисия много или малко лично познаваха Левски, разказваха се анекдоти за неговата безстрашливост и смелост при най-трудни обстоятелства, за неговата съобразителност и хладнокръвие в опасностите, с които беше насеяна всяка стъпка от неговото скиталческо съществуване. Всичките тия разкази, един от други по-невероятни и изумителни, хвърляха ново осветление върху моралната сила на Дякона и прибавяха нови зари на ореола, с който този тайнствен, почти легендарен лик стои окръжен в нашето въображение.

Разказът на един от членовете на комисията г. И. Грозев съдържаше следующото:

На 1870 г. И. Грозев тръгнал по своя работа от Пловдив за Карлово, отде е родом. Още като бил в Пловдив, той чул твърде безпокоителна мълга относително дякона Василя Левски: Васил Левски бил в Карлово, правителството подушило това и изпратило за там страшния кърсердар хаджи Исмаил ага с четирийсет и пет души конни войници със заповед да разтършува цялото Карлово и да намери и доведе жив или мъртъв Левски. В същото време дало заповеди на властите по цялата Карловска околия да бдят и бъдат нащрек. Всеки друм, всеки хан, всеки подозрителен пътник бил турен под надзора на заптиетата. Като знаел тия извънредно сериозни мероприятия на турското правителство, за да тури ръка най-после на неуловимия и опасен революционер, Грозев бил твърде угрижен. Когато стигнал Средна гора и минал селото Чукурлии, на срещната рътлина се запрашило шосето и една дружина конници се показала. Веднага познал, че това е потерята на хаджи Исмаил ага, която се връща. Грозев потреперал при мисълта, дали не е там и Левски. Той с олекнало сърце видял, когато се доближил, че Дякона няма там. Хаджи Исмаил ага, който се познавал с Грозева, спрял го, изпушили по една цигара в незначителни разговори, пожелал му добър път и отминал с конницата си.

На петдесет разкрача по-нататък Грозев видял, че се подава един конник българин, облечен в потури, с фес, и който държал ниско над главата си една омбрела, за да му пази сянка, понеже силно пекло. Омбрелата му не допускала да види в лицето този пътник, та това и не го интересувало. Когато се пресрещнали с пътника и Грозев си отминувал спокойно, зачул, че пътникът с омбрелата го извикал:

- Бай Грозев, добър час!

Грозев се извърнал и го погледнал. Какво било неговото удивление и ужас, когато познал в този господин Василя Левски!

Здрависали се, па захванал да го съди каква е тая лудост да пътува с потерята, да се излага на всеки миг на ужасна опасност. Хоканията, мъмренията на Грозева, произходящи от топло дружеско съчувствие към обичания на всички апостол, нямали край.

Левски се усмихнал, па казал:

- Не се безпокой: сега пътят е най-чист.

- Сега най-чист пътят? Луд ли си, Дяконе? - сърдел се Грозев, като му посочил потерята.

- Като вървя с потерята, аз съм в пълна безопасност... Кому ще хрумне на ума да ме подозре сега! Целият свят е уверен, че Левски сега се крие в миша дупка... Слез, слез!

И като се смъкнал от коня си, заставил и Грозева, още по-силно втрещен и уплашен, да слезе и седнали под клоните на един бряст край пътя.

Там Левски разправил подробно опасността, в която е бил поставен от вдигнатата от турците тревога в Карлово, всичките къщи, в които го дирили, как и къде се крил и колко пъти на косъм висял животът му.

- Пък бързах за Пловдив. Там ме вика *делото*. Щом потегли кърсердарят от Карлово, и аз потеглих с него, както видиш... Да пътувам инак всяко запитие щеше да ме изгледа... Сега съм мирен.

- И ти ще влезеш в Пловдив с хаджи Исмаил ага? - попитал Грозев.

- Непременно: даже ще се смесе там със самата потеря. Но сбогом, да вървя и аз, че дружината ми отминува - казал усмихнат Левски и се простил с Грозева, па яхнал здравето си конче.

Подир няколко минути, когато Грозев се изкачил на по-високо бърдо, той се обърнал и погледнал в с. Чукурлии: видял там, че низамите на кърсердаря отседнали и развеждали конете си. При тях и един българин в потури и със свита омбрела в ръка развеждал своя.

Речник:

Кърсердар – началник на турска стража, главатар

Рътлина – хълм, височина, баир

Омбрела – чадър

Низам – редовен войник в турската армия

Чистият път

Епизод из живота на Васил Левски (Подробен преразказ от името на неутрален разказвач)

В комисията по откриването на паметника на Левски, в която народният поет е член става дума за великия апостол. Тъй като някои от другите членове много или малко лично познават Левски, се разказват анекдоти, един от друг по-невероятни, за неговата храброст и съобразителност, за хладнокръвието му при екстремни ситуации. Всички случки представят в нова, почти легендарна и тайнствена светлина, моралната сила на Дякона.

Един от членовете на комисията - г. И. Грозев разказва следната случка:

През 1870 г. той тръгва по работа от Пловдив за Карлово. Още докато бил в Пловдив, дочул, че в това време турската управа научила, че Васил Левски се укрива в Карлово. Затова изпращат страшния кърсердар Исмаил ага с четиридесет и пет конника със задачата да проверят цяло Карлово и да доведат жив или мъртъв Левски. Едновременно правителството е дало заповеди всички да се нащрек, всеки хан, всеки подозрителен пътник из Карловска околия да бъдат претърсвани.

Като знае всичко това, Грозев е твърде угрижен за безопасността на Левски. Когато стига Средна гора и отминава село Чукурлии, на пътя Грозев вижда самия Исмаил ага и потерята му, която се връща. Потръпва при мисълта, дали Дякона не е там. Щом приближава, той спира, поздравява Исмаил ага, с когото се познават, изпушват по една цигара в безцелни разговори и всеки продължава по пътя си.

По-нататък Грозев забелязва напред да се задава ездач, носещ омбрела, за да му пази сянка, защото пече много силно. Облечен е в потури, с фес, но омбрелата пречи на лицето му да се види. И тъкмо го подминава спокойно, когато чува, че мъжът го вика и му пожелава на добър час.

Грозев се обръща и с изненада и уплаха разпознава самия Васил Левски!

Те се здрависват, после Грозев започва да го хока, упреквайки го за тая лудост да пътува с потерята. Дяконът го изчаква да свърши, след което с усмивка му отговаря, че сега пътят е най-чист. * всички очакват апостолът да се е сврял в миша дупка. На никого няма да хрумне да го заподозре сега, да се върне по пътя или да погледне назад.

Съвсем спокойно Левски слиза от коня си и принуждава уплашения Грозев също да спре, за да си поговорят под едно дърво край пътя. Там разказва за всичките опасности, от които е избягал, за това, къде се е крил и колко пъти животът му е бил на косъм. А много бързал за Пловдив – по народните дела. Щом кърсердарят потеглил от Карлово, той тръгнал с него. Затова сега е спокоен. Иначе всяко запитие щяло да го смята за подозрителен.

Изуменият Грозев го пита дали ще влезне в Пловдив с кърсердаря. Левски отговаря, че не само ще влезне, но и ще се смеси с низамите му.

След това, отново с усмивка и с извинение, че ще трябва да настигне другарите си, той яхва коня, сбогува се с Грозев и продължава по пътя си, за да настигне потерята на Исмаил ага.

След няколко минути, когато се изкачва на една рътлина, Грозев вижда в далечината кърсердарят и войниците му да разхождат конете си. Близо до тях един българин, облечен в потури и със свита омбрела, разхожда своя кон.

* Господинът го обявява за луд, но Левски му обяснява, че

Съдържанието е предадено вярно, изчерпателно и в съответствие с развитието на действието – 4 т.

Ученическият текст е съобразен с дидактическата задача; уместно са приложени техниките на подробното и на сбитото преразказване – 5 т.

Преразказвано е, като не са допуснати елементи на разсъждение – 3 т.

Пряката реч е правилно преобразувана в непряка и полупряка, като не са допуснати необосновани лексикални повторения – 2 т.

Преразказвано е в подходящо основно глаголно време и в съответните му спомагателни времена и наклонения – 3 т.

Допуснати са единични граматични, правописни и пунктуационни грешки; използвани са разнообразни синтактични конструкции – 4 т.

Употребени са стилово уместни думи и изрази – 1 т.

Графично са открити абзаците, текстът е редактиран четливо – 2 т.

Общо: 24 т.

Отличен 6

ЗАБЕЛЕЖКА: *Критериите за оценка са публикувани от МОН и са поместени в началната страница на помагалото!*

ВИЖ!

НАСОКИ ЗА РАБОТА *върху преразказ на неизучаван художествен текст с дидактическа задача за кандидатстване след 7 клас, публикувани от МОН. Критерии за оценяване.*

СКАЛА НА ОЦЕНЯВАНЕ

*** Скалата може да се прилага само ако преразказът на неизучаван художествен текст с дидактическа задача е обект на самостоятелно оценяване извън цялостния тест.**

точки	оценка
до 6	Слаб (2)
6	Среден (3,00)
7	Среден (3,167)
8	Среден (3,333)
9	Добър (3,50)
10	Добър (3,667)
11	Добър (3,833)
12	Добър (4,00)
13	Добър (4,167)
14	Добър (4,333)
15	Много добър (4,50)
16	Много добър (4,667)
17	Много добър (4,833)
18	Много добър (5,00)
19	Много добър (5,167)
20	Много добър (5,333)
21	Отличен (5,50)
22	Отличен (5,667)
23	Отличен (5,833)
24	Отличен (6)
25	Отличен (6)